

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Бранка Загорца 2
Република Српска, БиХ
Тел: +387 (0) 51 / 211 286
Факс: +387 (0) 51 / 211 312
e-mail: revizija@gsg-rs.org

**Извјештај о обављеној ревизији финансијског извјештаја
Министарства трговине и туризма
за период 01.01. - 31.12.2001. године**

Број: РВ018-02

Бања Лука, 11.07.2002. године

Извјештај Главног ревизора

Извршили смо ревизију биланса стања Министарства трговине и туризма са 31.12.2001. године, биланса успјеха и биланса новчаних токова за 2001. годину. За наведене финансијске извјештаје одговоран је Министар, а наша одговорност је да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу извршене ревизије.

Ревизију смо извршили у складу са ИНТОСАИ ревизијским стандардима Координационог одбора институција за ревизију БиХ и Стандардима ревизије РС. Ови стандарди налажу нам да ревизију планирамо и извршавамо на начин који омогућава да се у разумној мјери увјеримо да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе. Ревизија укључује испитивање доказа на основу провјере узорака, који поткрепљују износе објелодањене у финансијским извјештајима. Ревизија, такође укључује ревизију финансисјких трансакција, укључујући процјену усклађености са законима и прописима, као и документованост финансијских трансакција. Сматрамо да ревизија коју смо извршили, обезбјеђује разумну основу за изражавање мишљење.

У билансу стања неправилно су исказана потраживања у износу од 21.283,00 КМ, и финансијски обрачунски односи са повезаним јединицама у износу од 50.000,00 КМ, која су неоснована.

Набавке сталних средстава нису евидентиране преко рачуна извора средстава, нити је извршена адекватна меморандумска евиденција, што је проузроковало одговарајућу билансну неравнотежу. Неправилно су исказани извори средстава резерви у износу од 80.203,00 КМ, који су у ствари ревалоризациони ефекти ранијег периода и треба да коригују изворе сталних средстава. Обрачун амортизације сталних средстава за 2001. годину није извршен, тако да су исправка вриједности и неотписана вриједност сталних средстава нереално исказане.

Текуће краткорочне обавезе су исказане у билансу стања мање за 29.358,35 КМ, док су обавезе према радницима исказане више за 218.473,03 КМ.

У билансу успјеха неправилно су исказани приходи и расходи. Исказани су већи приходи за 429.827,25 КМ и већи расходи за 5.269,00 КМ. Такође није исказана разлика остварених прихода и расхода у 2001-ој години, односно дефицит за 511.509,47 КМ.

Биланс новчаних токова није састављен у складу са Рачуноводственим Стандардом РС број 7. Новчани приливи су исказани мањи за 105.492,61 КМ, док су новчани одливи исказани већи за 30.071,60 КМ.

По нашем мишљењу, због свега горе наведеног, финансијски извјештаји не одражавају истинито и реално финансијско и имовинско стање Министарства, резултате пословања и новчане токове на дан 31.12.2001-е године и нису састављени у складу са рачуноводственим стандардима и рачуноводственим прописима Републике Српске.

Бања Лука, 11.07.2002.године

ГЛАВНИ РЕВИЗОР

Бошко Чеко

САДРЖАЈ

1	УВОД	1
2	ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ	2
3	НАЛАЗИ	3
3.1	Рачуноводствени систем и систем интерне контроле	3
3.2	Виланс стања.....	4
3.3	Виланс успјеха	5
3.4	Виланс новчаних токова	7
4	ЗАКЉУЧЦИ	8
5	ПРЕПОРУКЕ	9

1 Увод

Министарство трговине и туризма (у даљем тексту Министарство) основано је и организовано у складу са одредбама Закона о Влади Републике Српске (Сл. ГЛ.РС бр. 15/92, 3/97 и 3/98) и Закона о министарствима (Сл.ГЛ. РС бр. 3/97, 10/98, 18/99 и 15/00). Поред ова два закона, функционисање и рад овог Министарства одређују и одредбе сљедећих закона:

- Закон о буџету;
- Закон о извршењу буџета;
- Закон о рачуноводству;
- Закон о трговини;
- Закон о тржишној инспекцији;
- Закон о финансијском пословању;
- Закон о платном промету;
- Општи колективни уговор;
- Посебни колективни уговор органа државне управе;
- други подзаконски акти (уредбе, одлуке, правилници).

Министарство је организовано у складу са Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству трговине и туризма. Основне организационе јединице Министарства су: Секретаријат Министарства, Ресор трговине, Ресор туризма и угоститељства, Ресор Републичке тржишне инспекције који своје организационе дијелове има у Бања Луци, Приједору, Добоју, Бијељини, Палама и Требињу, Републички завод за цијене и Републичка Дирекција за робне резерве.

Сједиште Министарства је у сједишту Владе РС у Бања Луци.

Финансијско рачуноводствени послови Министарства су у надлежности Секретаријата Министарства. Министарство је у 2001-ој години своје пословање обављало преко рачуна број 562-099-00010854-39 отвореног код Развојне банке А.Д. филијала Бања Лука и рачуна број 567-162-82000620-82 отвореног код Цептер Комерц банке А.Д. Бања Лука.

За податке приказане у рачуноводству и финансијском извјештају одговорно је Министарство. Наша одговорност је да на основу проведене ревизије, изразимо мишљење о подацима приказаним у рачуноводству и у финансијском извјештају.

2 Предмет, циљ и обим ревизије

Ревизија је планирана и извршена на основу члана 14. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске (СЛ.ГЛ. РС бр. 18/99). Ревизију смо планирали и извршили у складу са ИНТОСАИ ревизијским стандардима Координационог одбора институција за ревизију Босне и Херцеговине (СЛ.ГЛ. РС бр. 20/01) и Стандардима ревизије Републике Српске. Ови стандарди нам налажу да планирамо и извршавамо ревизију на начин који нам омогућује да се у разумној мјери увјеримо да финансијски извјештаји који су предмет ревизије не садрже материјално значајне грешке.

Предмет ревизије је ревизија финансијског извјештаја о извршењу буџета у Министарству трговине и туризма. (буџетски раздио број 18)

Циљ ревизије је да се омогући ревизору да изрази мишљење о финансијским извјештајима који су предмет ревизије тј. да ли финансијски извјештаји у материјално значајном смислу реално и истинито приказују финансијско и имовинско стање Министарства, резултате пословања и новчане токове у обрачунском периоду.

Обим ревизије обухвата процјену организације и функционисања рачуноводственог система и система интерне контроле, утврђивање финансијског и имовинског стања, утврђивање резултата пословања кроз утврђивање остварених прихода и извршених расхода, утврђивање новчаних токова у обрачунском периоду, правилност обављања финансијских трансакција и њихову документованост, примјену усвојених рачуноводствених стандарда и општеприхваћених рачуноводствених начела.

Ревизија је обављена уз примјену адекватних метода ревизије у времену од 20.05. до 11.06.2002 године.

У складу са чланом 17. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске, Министарству смо доставили Ревизорски извјештај како би, у законски прописаном року, могло доставити примједбе на исти. С обзиром да су у вријеме вршења ревизије у одјелу рачуноводства Министарства извршене значајне промјене кључног кадра, примједбе на Ревизорски извјештај су достављене са закашњењем (08.07.2002. године), које је Главни ревизор због специфичних околности прихватио.

Главни ревизор је прихватио примједбе Министарства које се односе на усаглашавање стања обавеза према добављачима на дан 31. 12. 2001. године и усаглашено стање новчаних средстава. Налази Ревизије који се односе на стање сталних средстава, извора средстава и потраживања на дан 31.12.2001. године у значајној мјери одступају од стања исказаних у финансијским извјештајима Министарства (биланс стања, биланс успјеха и извјештај о новчаним токовима), који су достављени 28.02.2001. године Министарству Финансија. Примједбама Министарства су ти налази потврђени и корекције у складу са закључцима и препорукама Ревизије треба провести преко почетних стања 2002. године и неопходних књиговодствених корекција током 2002. године.

3 Налази

3.1 Рачуноводствени систем и систем интерне контроле

Рачуноводствени систем Министарства организован је на основу одредби Закона о рачуноводству, Закона о буџету уз примјену Контног оквира и аналитичког контног плана за правна лица кориснике прихода буџета. Ревизијом је утврђена непотпуна примјена општеприхваћених рачуноводствених стандарда и усвојених рачуноводствених начела, а посљедица су непостојања рачуноводствених политика на нивоу Министарства.

Министарство је у складу са одредбама Закона о буџету и Правилника о финансијском извјештавању и годишњем обрачуну буџета у обавези да сачини финансијски извјештај за 2001-у годину у форми годишњег обрачуна и да га до 28.02.2002. године достави Министарству финансија ради израде Извјештаја о извршењу буџета РС за 2001-у годину. **Ревизијом је утврђено да је Министарство сачинило финансијски извјештај за 2001-у годину за Министарство трговине и туризма без консолидовања са финансијским извјештајем Републичке Дирекције за робне резерве, која је организациона јединица Министарства.**

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству утврђена је организациона структура Министарства, надлежности организационих јединица, опис послова и радних задатака извршилаца и број непосредних извршилаца. **Ревизијом је утврђено да у Министарству нису успостављене политике интерне контроле које регулишу правила, процедуре и поступке контроле у управљању, располагању, трошењу и контроли трошења буџетских средстава.** Услијед непостојања политика интерне контроле појављују се неусаглашеност рачуноводствених података и информација између Министарства финансија и Министарства трговине и туризма, непоздани рачуноводствени подаци и информације за израду финансијског извјештаја, непостојање потпуних и поузданих података о сталним средствима и њиховим изворима, неправилности приликом пописа, процјењивања и приказивања сталних средстава, властитих прихода, обавеза и потраживања и сл.

Ревизија показује да постојећи начин управљања и кориштења компјутеризованог рачуноводственог информационог система није довољно добар да обезбједи поузданост, потпуност и сигурност података у бази података. Примјена ИТ у процесу књижења налога у главну књигу (ручни унос налога) не може се сматрати поузданом основом за обезбјеђивање тачних и потпуних књиговодствених евиденција, за што је доказ постојање неусклађености аналитичких евиденција и стања на синтетичким рачунима у закључном листу. Мишљење је да не постоји адекватна контрола у фази уноса података, обраде података и архивирања коначних извјештаја.

Попис сталних средстава, потраживања и обавеза и новчаних средстава као облик надзора и унутрашње контроле није спроведен у складу са одредбама Закона о рачуноводству и Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем. Пописом у вриједносном смислу нису обухваћена стална средства којима располаже Министарство. Стална средства су обухваћена пописом само количински, без усклађивања стварног са књиговодственим стањем и без пописа и процјене њихове вриједности. Из тих разлога изражавамо резерве према исказаном стању сталних средстава обухваћених пописом.

Услијед наведених пропуста отежана је контрола над располагањем и руковањем, сталним средствима.

Попис потраживања и обавеза није извршен, што указује на непоузданост исказаних обавеза и потраживања у рачуноводству Министарства.

Препоруке из претходног ревизијског извјештаја су дјелимично проведене. Препоруке које се односе на попис сталних средстава, потраживања и обавеза, израду консолидованог биланса, обрачун пореза на репрезентацију и пореза и доприноса на министарски додатак из 2000-ите године, нису реализоване.

Министарство као буџетски корисник је сачинило финансијски извјештај за 2001-у годину, али финансијски извјештај не одражава истинито и фер финансијско и имовинско стање Министарства, резултате пословања и новчане токове на дан 31.12.2001. године.

3.2 Биланс стања

Стање новчаних средстава на дан билансирања 31.12.2001 године је у билансу Министарства исказано у износу од 22.696,00 КМ. **Ревизијом су утврђена новчана средства у износу од 117,18 КМ на жиро рачуну код Цептер комерц банке А.Д. Бања Лука, која су 03.01.2002. године пренесена на рачун Буџета.** С обзиром да у рачуноводству Министарства није вођена исправна евиденција новчаних средстава, те да стање на рачунима новчаних средстава у билансу стања не одражава стварно стање и промет новчаних средстава током и на крају 2001. године, Ревизија је извршила преглед свих новчаних трансакција проведених преко рачуна Министарства отворених код Развојне банке А.Д. Бања Лука и Цептер комерц банке А.Д. Бања Лука, те преглед цјелокупне благајничке документације и на тај начин утврдила стварно стање новчаних средстава.

У билансу стања Министарства, као почетно стање, исказана су краткорочна потраживања у износу од 21.283,00 КМ, која престављају потраживања из ранијих година, а за која Ревизија није могла поуздано утврдити по основу чега су настала. Попис потраживања није извршен.

У билансу стања су исказана и потраживања као финансијски обрачунски односи са другим повезаним јединицама у износу од 50.000,00 КМ. **Ревизијом је утврђено да се ради о обавези Министарства насталој у 1999-ој години по основу позајмљених средства од Републичке управе царина. Министарство је обавијештено да је са 31.12.2001. извршена компензација ове обавезе. Проведено је књижење компензације, а потраживање у билансу је неправилно исказано.**

Стална средства су приказана на рачунима главне књиге по набавној вриједности од 863.338,80 КМ, исправци вриједности у износу од 7.636,74 КМ и неотписаној вриједности сталних средстава у износу од 855.702,06 КМ. Вриједност сталних средстава је утврђена усклађивањем почетног стања са налазом Ревизије за 2000-иту годину и повећањем вриједности за набавке извршене у току обрачунског периода. Није проведена препорука Ревизије о укњижавању канцеларијске опреме набављене од стране Министарства финансија у 1998-ој години, јер Министарство финансија није доставило податке о вриједности исте.

Пописом сталних средстава није извршено усклађивање стварног са књиговодственим стањем нити количински нити вриједносно. Вриједност извора средстава као коресподентна позиција вриједности сталних средстава није правилно утврђена, јер набавка сталних средстава, како у ранијим годинама, тако и у 2001-ој години није књижена преко рачуна извора средстава.

У току обрачунског периода исказана је набавка сталних средстава (рачунарске опреме и канцеларијског намјештаја) у износу од 36.703,66 КМ. Ревизијом је утврђено да је набавка ситног инвентара у вриједности од 3.569,00 КМ евидентирана као набавка сталних средстава, а набавка рачунарске опреме у вриједности од 3.274,00 КМ евидентирана као трошак услуга, тако да стварна вриједност набављених сталних средстава у току 2001. године износи 36.408,66 КМ. Финансирање набавке опреме извршено је из дознака Буџета намијењених материјалним трошковима, иако су буџетом за 2001. годину одобрена средства за инвестиције и опрему у износу од 101.600,00 КМ, али нису дозначена за ту намјену.

Набавке сталних средстава нису евидентирани преко рачуна извора средстава, нити је извршена адекватна меморандумска евиденција, што је проузроковало одговарајућу билансну неравнотежу.

У процесу набавке сталних средстава Министарство се придржавало услова, правила и процедура прописаних одредбама Закона о поступку набавке роба, услуга и уступању радова.

Обрачун амортизације сталних средстава за 2001. годину није извршен, тако да су исправка вриједности и неотписана вриједност сталних средстава на дан 31.12.2001. године нереално исказане.

У билансу стања приказане су обавезе у укупном износу од 701.171,00 КМ као краткорочне текуће обавезе у износу од 199.674,00 КМ и обавезе према радницима у износу од 501.497,00 КМ.

Ревизијом су утврђене укупне обавезе у износу од 512.056,32 КМ, које се односе на обавезе према добављачима у износу од 229.032,35 КМ и обавезе према радницима за неисплаћене плате за јун, јул и децембар 2001. године, те топли оброк и превоз за децембар 2001. године, у износу од 283.023,97 КМ.

Такође су констатоване неукњижене обавезе настале као посљедица рада Републичке тржишне инспекције у износу од 1.507.000,00 КМ из 1999. године, а које не утичу на трошкове 2001. године. Наведени износ обавезе је утврђен вансудским поравнањем спора на релацији Валда РС и " Македонија Табак", а води се као обавеза исказана на рачуну Буџета РС.

У Билансу стања су приказани извори средстава резерви у износу од 80.203,00 КМ. С обзиром да овај износ преставља ефекат ревалоризације сталних средстава из ранијих година за исти треба кориговати стање извора сталних средстава.

3.3 Биланс успјеха

У Билансу успјеха Министарства приходи су приказани у износу од 2.000.734,00 КМ. У исказане приходе су укључене и дознаке из буџета које се односе на покриће

неизмирених текућих обавеза из 2000-ите године (70.993,00 КМ) и неисплаћених плата из 2000-ите године (358.814,00 КМ).

Ревизијом су утврђени укупни приходи који се односе на 2001. годину у износу од 1.570.906,75 КМ и односе се на:

- приходи од Буџета РС 1.569.184,57 КМ
- сопствени приходи 1.722,18 КМ

У Билансу успјеха Министарства расходи су приказани у износу од 2.077.147,00 КМ, у шта су укључени и расходи за исплаћене плате и обавезе према добављачима из 2000-ите године у укупном износу од 429.807,00 КМ. **Ревизијом су утврђени укупни расходи за 2001. годину у износу од 2.082.416,22 КМ.**

Буџетом РС за 2001. годину за плате у Министарству планирана су средства у износу од 1.394.000,00 КМ. У Билансу успјеха Министарства приказани су расходи по основу плата у износу од 1.364.570,00 КМ. **Ревизијом су утврђени расходи плата који терете обрачунски период 2001. године у износу од 1.343.155,91 КМ. Расходи су за 50.844,47 КМ или за 4% мањи у односу на планирана средства у Буџету РС.** Од укупно утврђених расхода за плате од 1.343.155,91 КМ исплаћене су плате у износу од 1.072.739,86 КМ, а обрачунате неисплаћене плате износе 270.416,05 КМ.

Буџетом РС за 2001-у годину за материјалне трошкове Министарства планирана су средства у износу од 683.000,00 КМ. У Билансу Министарства приказани су расходи у износу од 712.577,00 КМ. **Ревизијом су утврђени расходи по основу материјалних трошкова који терете обрачунски период 2001. године у износу од 739.260,31 КМ. Утврђени расходи су за 56.260,31 КМ, односно за 8% већи од планираних средстава у Буџету РС.** Од укупно утврђених расхода за материјалне трошкове од 739.260,31 КМ плаћени су расходи у износу од 510.227,96 КМ, а неплаћене односно пренијете обавезе у 2002-у години износе 229.032,35 КМ.

У наредном прегледу приказани су материјални трошкови исказани у Билансу и материјални трошкови утврђени ревизијом:

ред. број	назив материјалних трошкова	материјал. трошкови исказани у билансу Министарства	материјални трошкови утврђени Ревизијом	разлика (4-3)
1	2	3	4	(4-3)
1	накнаде трошкова запослених и скупштинских посланика	181.210,00	229.089,51	47.879,51
2	путни трошкови	90.189,00	33.772,14	-56.416,86
3	трошкови енергије	10.953,00	14.604,85	3.651,85
4	комуналне услуге	73.810,00	71.177,18	-2.632,82
5	набавка материјала	36.482,00	51.838,41	15.356,41
6	трошкови услуга превоза и горива	86.561,00	82.224,11	-4.336,89

7	закуп имовине и опреме	105.424,00	105.609,95	185,95
8	трош. текућег одржавања	27.642,00	26.977,96	-664,04
9	трошкови осигурања, банкарских услуга у услуга платног промета	22.279,00	18.329,67	-3.949,33
10	уговорне услуге	78.022,00	52.562,17	-25.459,83
11	стручне услуге		2.073,80	2.073,80
	УКУПНО	712.572,00	688.259,75	-24.312,25
12	неукњижени мат. трошкови		85.246,16	85.246,16
13	укњижени материјални трошкови 2000-ите		(-50.941,00)	(50.941,00)
	УКУПНО	712.572,00	739.260,31	26.688,31

У трошкове накнада запослених Ревизија је укључила трошкове зимнице у износу од 26.316,00 КМ, која је у складу са Одлуком, исплаћена из средстава Републичке дирекције за робне резерве и књижена на њихов терет. Такође смо укључили неукалкулисане обавезе према запосленим за трошкове превоза у износу од 3.380,00 КМ и топлотог оброка у износу од 9.227,92 КМ, за децембар 2001. године.

С обзиром на неправилно утврђена почетна стања обавеза у Билансу стања, те непоузданост књиговодствених евиденција материјалних трошкова у 2001-ој години, као и на чињеницу да је ревизија рађена на бази узорака, у рачуноводству Министарства је неопходно извршити додатну контролу проведених књиговодствених евиденција за обрачунски период.

Буџетом РС за 2001-у годину су планирана и средства за инвестиције, инвестиционо одржавање и опрему у износу од 101.600 КМ. Ова средства нису реализована. Министарство је набавку опреме вршило из средстава дозначених за материјалне трошкове.

3.4 Биланс новчаних токова

У билансу новчаних токова Министарства исказан је укупан прилив новчаних средстава у износу од 2.000.734,00 КМ и укупан одлив новчаних средстава у износу од 2.077.147,00 КМ. **Биланс новчаних токова није сачињен у складу са Рачуноводственим стандардом РС 7 и не одражава тачно стање прилива и одлива новчаних средстава током обрачунског периода. Ревизијом је утврђен укупан прилив новчаних средстава у износу од 2.106.225,61 и укупан одлив у износу од 2.107.218,61 КМ. Новчана средства на почетку периода су износила 993,00 КМ, а на крају периода 0 КМ.**

Из текућих прихода Буџета РС за 2001-у годину финансиране су створене и неизмирене обавезе Министарства из 2000-те године. Створене а неизмирене обавезе Министарства, према налазу Ревизије, из 2000-те године су 1.058.337,00 КМ. За 2001. годину измирене су створене а неизмирене обавезе из 2000-ите године у укупном износу од 932.154,00 КМ и то: из текућих прихода буџета у износу од 409.755,00 КМ, путем компензације 398.552,00 КМ и из буџетске резерве 123.847,00 КМ. У 2002-у годину пренесене су обавезе из 2001. године у износу од 512.056,35 КМ, од којих се 77.163,68 КМ односи на 2000-иту годину. **У билансној евиденцији Министарства неправилно је, као прилив на жиро рачун по основу прихода из текућих грантова исказан износ проведене компензације од 398.552,00 КМ.**

4 Закључци

Из проведених ревизионих активности произилазе слиједећи закључци:

1. У Министарству нису успостављене рачуноводствене политике и политике интерне контроле те нису створене претпоставке за потпуну примјену рачуноводствених начела и рачуноводствених стандарда и функционисање рачуноводственог система и система интерних контрола на начин који омогућава поуздано управљање, располагање, трошење и контролу трошења буџетских средстава.
2. Попис сталних средстава, потраживања, обавеза и новчаних средстава није спроведен у складу са одредбама Закона о рачуноводству и Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем.
3. Министарство није сачинило консолидовани финансијски извјештај, а финансијски извјештај који је достављени Министарству финансија не одражава право финансијско и имовинско стање Министарства, резултате пословања и новчане токове на дан 31.12.2001. године.
4. Биланс стања као финансијски извјештај не одражава право стање средстава и извора средстава. Почетна стања су неправилно утврђена и исказана и нису усклађена са Билансом стања утврђеног од стране Ревизије за 2000-иту годину. У активи су неправилно исказана новчана средства и финансијски обрачунски односи са повезаним лицима, а садашња вриједност сталних средстава је нереална због тога што није вршен обрачун исправке вриједности. У пасиви је неправилно исказана вриједност извора средстава као коресподентна позиција сталних средстава, јер набавка сталних средстава није евидентирана преко рачуна извора средстава, што је створило билансну неравнотежу. Краткорочне текуће обавезе, које чине обавезе према добављачима и обавезе према радницима су неправилно утврђене и исказане. Меморандумска евиденција о капиталним трошковима и финансирању је неправилно проведена.
5. У рачуноводству Министарства нису правилно приказани приходи и расходи које остварује Министарство те рачуноводство не пружа поуздану основу за финансијско извјештавање и израду финансијског извјештаја у форми годишњег обрачуна. У исказан укупан приход су укључени приходи који покривају пренесене обавезе из 2000-ите године, а нису укључени властити приходи. Укупно исказани расходи укључују и трошкове који су настали плаћањем обавеза из 2000-ите године, а не обухватају све материјалне трошкове настале током 2001. године и материјалне трошкове за које се обавезе плаћања преносе у 2002. годину.
6. Биланс новчаних токова није сачињен у складу са Рачуноводственим стандардом РС 7 и не одражава тачно стање прилива и одлива новчаних средстава током обрачунског периода.

7. Постојећи начин управљања и кориштења компјутерског рачуноводственог информационог система није довољно добар да обезбиједи поузданост, потпуност и сигурност података у бази података.
8. Укупно планирана новчана средства у Буџету РС која се односе на Министарство су 2.178.600,00 КМ, а укупни расходи увећани за набавку сталних средстава су 2.119.119,88 КМ, тј. расходи Министарства су мањи од планираних новчаних средстава у Буџету РС за 3%.
9. Министарство има уредно комплетирану и архивирану основну књиговодствену документацију (фактуре, уговоре, изводе, налоге, обрачуне и сл.) али је књиговодствена евиденција исте непотпуна.
10. У Министарству су се до завршетка процеса ревизије десиле значајне промјене кључног кадра у финансијско рачуноводственом одјелу, што је претпоставка успостављања адекватних рачуноводствених политика. Значајне активности су подузете у погледу усклађивања и корекција исказаних обавеза и потраживања са стварним стањем и других позиција активе и пасиве, што ће бити основа за укњижавање исправних почетних стања и примјену рачуноводствених стандарда и општеприхваћених рачуноводствених начела у 2002-ој години.

5 Препоруке

У складу са утврђеним закључцима препоручује се Министру трговине и туризма:

1. У Министарству успоставити рачуноводствене политике и политике интерне контроле и на тај начин створити претпоставке за потпуну примјену рачуноводствених начела и рачуноводствених стандарда, функционисање рачуноводственог система и система интерне контроле, на начин који ће омогућити поуздано управљање, располагање, трошење и контролу трошења буџетских средстава.
2. Финансијско извјештавање и израду финансијског извјештаја спроводити у складу са одредбама Закона о буџету и Правилника о финансијском извјештавању и годишњем обрачуну буџета како би се обезбједило тачно и транспарентно извјештавање о трошењу буџетских средстава.
3. Попис сталних средстава, потраживања, обавеза и новчаних средстава спроводити у складу са одредбама Закона о рачуноводству и Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем и на тај начин обезбједити да попис у суштинском смислу буде облик надзора и унутрашње контроле.
4. Да би примјена постојећег информационог система била поуздана основа за обезбјеђивање тачних и потпуних књиговодствених евиденција потребно је извршити одговарајуће заштите од могућег неовлаштеност приступа, обезбједити аутоматско књижење налога у главну књигу, обезбједити адекватне контролне поступке код уноса, обраде и архивирања података, те обезбједити сва потребна писана упутства за примјену информационе технологије.

5. Збога различитих стања средстава, извора средстава, обавеза и потраживања, те исказаних прихода и расхода у финансијском извјештају, на аналитичким картицама и утврђеног стања од стране Ревизије, непоходно је извршити потребне корекције на почетном стању (01.01.2001. године), контролу евиденција свих трансакција обављених у 2001-ој години, те провести одговарајућа закључна књижења са 31.12.2001. године и на тај начин утврдити правилна почетна стања са 01.01.2002. године.
6. Извршити обрачун амортизације сталних средстава за 2001. годину, те утврдити стварну вриједност исправке вриједности и садашње вриједности сталних средстава.
7. Ораганизовати у 2002-ој години правилне књиговодствене евиденције благајне, набавке сталних средстава, извора сталних средстава и отклонити друге мањкавости књиговодственог евидентирања утврђене ревизијом.